

# DZIENNIK POMORSKI

## Przedpłata:

W ekspedycji miesięcznie	1,85 zł.
Z odnośnikiem miesięcznie	1,75 zł.
W agencjach miesięcznie	1,75 zł.
Przez pocztę już z odnośnikiem	1,98 zł.

Przy waloryzacji obowiązuje odpowiednia dopłata.

W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkod w nakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonego numeru.

Redakcja i Administracja: Chojnice, ul. Człuchowska 13.

Pocztowe konto oszczędności 201.032.

Konto bankowe: Bank Powiatowy Chojnice,  
Miejaska Kasa Oszczędności, Chojnice.

Tel 44 Adres telegr. „Dziennik Pomorski”. Skryt. poczt. 63

Główny redaktor: Dyonizy Kowalski.

Chojnice, piątek 1 sierpnia 1924 r.

## Ogłoszenia:

Ogłoszenia na stronie 6-14m od wiersza piąty lub jego miejsce 6 groszy — Rekl. na tekst wiersz 3-14m. 12 groszy — Ogłoszenia skomplikowane z zastrzeżeniem miejsca oraz z nieczytelnym rękopisem przy każdym poszczególnym wypadku 20% nadwyżki. Ogłoszenia z innych krajów płatne tylko w walucie tychże. Za 4. minowy druk ogłoszeń administracja nie odpowiada.

Ogłoszenia przyjmują się do godz. 9. przed poł.

## Sprawa świąt w Polsce.

Jak wiadomo, pokutuje w Polsce od pewnego czasu projekt ograniczenia świąt katolickich, ażeby ludzie więcej pracowali, bo pomnożona praca pomnoży nam rzekomo wytwory przemysłu i potanieje takowe.

W tym kierunku najwięcej pracują stronnictwa lewicowe-narodowa przy równoczesnym poparciu rządu. Naród jest w zasadzie przeciwny ograniczaniu świąt i stronnictwa wybitnie katolickie opierają się również bardzo energicznie tej nowości nie dla tego, ażeby popierać lenistwo, ale dla tego, ponieważ lękają się zaburzeń w narodzie. Naród polski wszystko oterpliwie znosi, ale na punkcie religji katolickiej ustępstw nie znosi, raz dla tego, że wyniósł pobożność z dzieła pradziada, a powtóre, że nie może zrozumieć, jak katolicka Polska mogłaby zdobyć się na coś, co jest w przeciwieństwie z rozwojem wiary św. i obyczajów katolickich. W ten sposób straciłaby Polska jako państwo katolickie na znaczeniu wśród własnego narodu, bo naród kocha swą Polskę przedewszystkiem dla tego, że ona jest katolicka.

W ostatnich dniach sprawa ograniczenia świąt katolickich dostała się znowu do Sejmu, mianowicie przy uchwalaniu pełnomocnictw dla rządu. W tej sprawie zabrał publicznie głos poseł Chrześcijańskiej Demokracji p. Piotrowski, który pomiędzy innymi tak powiada:

Skoro tylko sprawa świąt wypłynęła na szerszą widownię, zawrzało w narodzie polskim. Zwolowano wielkie wiece w Poznaniu i w Warszawie, wysłano delegacje do Kardynałów i Biskupów dość, że już z tego przekonało się Ministerstwo Obrony Pracy i Opieki Społecznej, że sprawa nie będzie łatwą do przeprowadzenia. Mimo to — projekt wymienionego Ministerstwa dostał się pod obrady komisji Obrony Pracy i Op. Społ. w Sejmie, gdzie jednak wpadł zupełnie „pod stół” z powodu wniosku ze strony posłów chrześcijańskiej demokracji.

Mimo to sprawa ograniczenia świąt znalazła się w Sejmie, mianowicie przy uchwalaniu w ostatnich dniach pełnomocnictw dla rządu. I tutaj znowu skreślono punkt ten z pełnomocnictw, ponieważ obawiano się, aby rząd w tej sprawie nie zaszedł za daleko.

Uważano bowiem — i to chyba zupełnie słusznie, że sprawy tak ważnej jak ograniczenie czy kasowanie świąt nie można załatwiać wprost od zielonego stolika, a raczej należy się liczyć z życzeniami szerokiego ogółu, a także należy uwzględnić stosunki istniejące w poszczególnych dzielnicach Rzeczypospolitej. Rząd winien opracować nowy zupełnie, w odmiennej formie projekt i przedstawić go Sejmowi.

Nie ulega bowiem najmniejszej wątpliwości, że z zmianami w tym względzie w Polsce liczyć się należy i oczywiście z pożytkiem dla państwa, a z jak najmniejszymi szkodami dla ogółu, przeprowadzić.

Faktem jest bowiem niezaprzeczalnym, że wobec innych państw europejskich, w Polsce mamy świąt w roku za dużo, co pod względem gospodarczym na dobre państwu i narodowi wyjść nie może.

Nie znaczy to jednak, aby wszędzie, w całej Polsce nie istniały rozbieżności i różnice. Inaczej bowiem wygląda pod tym względem w województwach Polski zachodniej (a więc w naszym), inaczej zaś na wschodzie Rzeczypospolitej lub Małopolsce.

Pod żadnym warunkiem nie można się było pogodzić z przepisami zawartymi w projekcie rządowym, w których powiedziano, że tam, gdzie większość innowiercza święci swoje święta, mniejszość do tych świąt zastosować się winna. Skutkiem tego byłoby bowiem — tak przynajmniej wielu twierdziło, że Polacy katolicy musieliby na równi z prawosławnymi święcić święta prawosławne, ba, mogłoby się zdarzyć,

że katolicki robotnik zniewolonym byłby świętować razem z Żydami w święto „kuczków” lub „sądnego dnia”.

Druga sprawa — chęć zniesienia drugich świąt Bożego Narodzenia, Wielkiejnocy i Zielonych Świąt.

Święta te zakorzeniły się w życiu szerokich sfer społeczeństwa, że zniesienie ich nie jest wogóle do pomyślenia. Święta te są i muszą nadal pozostać nienaruszalnymi.

Inna sprawa z różnemi mniejszego znaczenia świętami innymi, tę rzecz należy już pozostawić zwierzchnikom Kościoła, którzy li tylko są do tego powołani, aby stosunki w Rzeczypospolitej bądź to przez zniesienie wogóle, bądź też przez przeniesienie poszczególnych świąt na niedzielę w interesie Kościoła uporządkować.

Pozostałoby jeszcze jedno święto sporne, a do którego wielki odłam narodu tradycją przywykł, mianowicie święto świętego Stanisława, biskupa i męczennika, obchodzone dotąd w dniu 8 maja.

Święto to — obchodzi się znowu nie w całej Polsce a tylko w poszczególnych diecezjach (poznańska, krakowska i wałszawska).

Święto to należałoby i należy utrzymać, rozwiązanie zaś tej sprawy nie jest trudne a z wielu względów nawet bardzo pożądane.

W roku bowiem 1792 — (2 kwietnia) — wydał ówczesny Ojciec św. Pius VI brewe do narodu polskiego — z okazji życzeń dla uchwalonej konstytucji 3 Maja w sprawie przeniesienia uroczystości św. Stanisława, Patrona Korony polskiej na dzień 3 maja. „Pierwszy też raz” — jak czytamy w kronice czyli zbierze krótkim wypadków z owego czasu — obchodzono w Warszawie święto świętego Stanisława z udziałem króla, posłów zagranicznych itd. Święto to obchodzono „w całej Polsce”.

Wkrótce jednak się to zmieniło. Do steru rządów w Polsce dorwał się Targowica — ludzie przeciwni Konstytucji majowej. Stąd też — na ich starania, widział się Ojciec św. zniewolonym brewie swe odmiennie.

Dzisiaj — ponieważ w całym narodzie niema nikogo, kto by stał po stronie ówczesnej Targowicy, należałoby choćby ze względów historycznych a także ku uczczeniu wiekopomnej konstytucji postarać się o przywrócenie brewie papieskiego z kwietnia 1792 i znowu święto to obchodzić wspólnie ze świętem narodowym w dniu 3 maja.

## Co słyhać o konferencji?

Jest obecnie urzędowa wiadomość, że na poniedziałkowym posiedzeniu nie doszło jeszcze do żadnych wyników. Najgorzej wygląda sprawa z kolejami w zagłębiu Ruhry, których domagają się Francja i Belgja dla swego bezpieczeństwa przy przerzucaniu wojsk dla obrony swych interesów. Co do Niemców, to uchwalono ich zaprosić, skoro sojusznicy osiągną między sobą porozumienie co do długów niemieckich i związanych z nimi spraw. Postanowiono również zaprosić do Londynu Komisję Odszkodowawczą.

Przyjęto sprawozdanie drugiej komisji co do gospodarczej łączności zagłębia Ruhry z Niemcami. To wszystko, co dotąd osiągnięto.

## Sprawy polityczne

na podstawie otrzymanych telegramów.

### Co pisać o konferencji londyńskiej.

Na poniedziałkowym posiedzeniu miano naradzać się nad sposobem zaproszenia Niemców na konferencję. Jestto bardzo ważna sprawa. Francja razem z Belgją upierają się na tem, ażeby Niemców zaprosić tylko do przyjęcia i podpisania warunków, przyjętych przez sojuszników. Tymczasem Anglja i Ameryka upierają się stanowczo przytem, ażeby ich zaprosić jako gości, którzy mieliby przynajmniej głos doradczy.

Co do widoków samej konferencji, to takowe nie są dotąd najlepsze. Francja jest wprost zrażoną postępowaniem bankierów amerykańskich, którzy myślą, że za pomocą swych pieniędzy będą mogli jakby za dotknięciem różdżki czarodziejskiej, wrzucić Francuzów i Niemców do jednego garnka.

Nic ich to nie obchodzi, jacy są Niemcy i co się stanie z Francją. Mało ich też widocznie obchodzi, czy Francja będzie w przyszłości przed nimi bezpieczna czy też nie, główną u nich rzeczą jest, czy ich pieniądze nie przepadną.

Gazety francuskie wprost z oburzeniem o tem piszą. Sprawozdawca londyński gazety „Liberte” powiada, że narady na konferencji nie ruszają się naprzód wskutek uporu bankierów amerykańskich, a sprawozdawca gazety „Intransigeant” powiada, że cała konferencja poczyna się stawać śmieszna tak dalece, że Francja i Belgja życzyłyby nawet bankierom amerykańskim, ażeby się pożyczka udała, ale przedewszystkiem dla tego, ażeby poznali Niemców, bo skoro im Niemcy pieniądze spłacać nie będą to zaraz inaczej będą o nich gadali.

### Łatana zgoda na rek.

Dotychczasowa konferencja angielsko-sowiecka doprowadziła jednak do jawnych rezultatów. Sowiety zgodzili się zapłacić pewne odszkodowania za długi z czasów carskich. Sumy te wynoszą 116 milionów funtów jako należność, dłużną przemysłowcom angielskim za odebrane im przedsiębiorstwa i 66 milionów należności posiadaczom obligacji, czyli razem 182 miliony.

### Dla czego przyjechał do Europy amerykański minister spraw zagranicznych?

Jak wiadomo przybył do Europy amerykański minister spraw zagranicznych Hughes. Piszą, że Ameryka wysłała go do Europy umyślnie w celach polityczno-handlowych. Ameryka się dusi pod naporem złota i chciałaby jak najrychlej doprowadzić do przyjęcia planu odszkodowawczego Dawesa, ażeby przywrócić pomiędzy Ameryką a Europą prawidłowe stosunki handlowe. Samych procentów od kapitałów, których Ameryka pomieścić nie może, traci rocznie pół miljarða dolarów.

### Wielka parada angielska.

W sobotę odbyła się w mieście Spithead wielka parada floty angielskiej. Paradzie przyglądali się przedstawiciele wszystkich sprzymierzonych państw, obecnych na konferencji. W przyszłości będą się te parady odbywały nie na brzegach ojczystych, lecz na Morzu Środkiem. W manewrach brało udział 200 statków wojennych. Inspekcję floty odbył król angielski.

## Sprawy polskie

na podstawie otrzymanych telegramów.

### Położenie na Górnym Śląsku.

Donoszą stamtąd, że tymczasowe zaprowadzenie 10-godzinnego czasu pracy w hutnictwie było nietylko wskazane, ale wprost koniecznym ze względu na straszną konkurencję niemiecką po drugiej stronie Górnego Śląska. Niemcy doprowadzili tam swoje przedsiębiorstwa do ostatniego stopnia doskonałości, ulepszyli je, udoskonalili, zarządy przedsiębiorstw uprosicili, postarali się o tanie pożyczki, a w końcu przedłużyli czas pracy. Jakże tu w takich okolicznościach można z nimi współzawodniczyć? Nawet 10-godzinny czas pracy nie jest zdolny współzawodnictwo zrównać. Swoją drogą nasi Niemcy na Górnym Śląsku sami dużo winy ponoszą, bo jakoby rozmyślnie nie starają się o ulepszenia techniczne, o ulepszenie maszyn. Uważają Polskę do dziś dnia za kraj obcy, zniechęcają, którego nie należy wzbogacać ulepszeniami przemysłowymi, ażeby zrobić z Polski podatny grunt pod wyzysk niemiecki.

### Dziki strajk rolny na Pomorzu.

W powiatach gniewskim, tczewskim i starogardzkim wybuchły dzikie strajki robotników rolnych i służby. Strajkujący żądają do 300 procent podwyżki. Związki zawodowe ze strajkiem nie wspólnego nie mają i wydały odezwe, wzywając delegatów powiatowych do współdziałania z przedstawicielami rządu dla szybkiego zakończenia strajku.

### Armja czarnej śmierci.

Tak nazywa się nowa armja powstańców, która się utworzyła nad Dolną Wołgą pod atamanem Doroszymem. Zdobył on miasto Sarepta, gdzie kazał rozstrzelać wszystkich bolszewików. Nakazał on tworzyć

## Kurs polskiej marki

z dnia 30 VII. 1924.

Gdańsk:	1 dolar =	5,23—5,25 złotych
	100 zloty =	109,— guld. gd.
Warszawa:	1 dolar =	5,21 złotych
	1 gd. gul. =	0,92 złotych
Marki rentowe =		1,27 złotych





**Komisja porządkowa.** Celem ostatecznego ustalenia porządku i wyznaczenia miejsc przy tworzeniu szpalery i przy pochodzie w dniu przybycia Pana Prezydenta Rzeczypospolitej do Chojnic, zapraszam niniejszym wszystkich Kierowników Szkół oraz Prezesów wszystkich Towarzystw na posiedzenie które się odbędzie w piątek, dnia 1 sierpnia 1924 o godz. 8 wiecz. w sali p. Żelaznego.

Podanie liczby członków biorzących udział jest pożądanem.

(-) Kunowski  
Przewodniczący.

**Chojnice.** Z drużyn harcerskich. Z powodu przyjazdu p. Prezydenta Rzplitej dnia 6 sierpnia br. wzywa się druhów, aby się stawili już 5 sierpnia br. dla przeprowadzenia przygotowań o godz. 3 po poł. na podwórzu gimnazjalnem.

**Chojnice.** Zebranie Tow. Polek odbędzie się 1 sierpnia na Starostwie o godz. 5 po południu

Zarząd.

**Chojnice.** Posiedzenie zarządu i wszelkich komisji Bractwa Strzeleckiego odbędzie się w czwartek, dnia 31 bm. o godz. 8 wieczorem w hotelu p. Kalety. Pożądanę jest również liczne przybycie członków.

Z rzad.

**Chojnice.** Zebranie Związku Inwalidów wojennych wdów i sierot odbędzie się w niedzielę, dnia 3 sierpnia o 12 godz. w południe u pana Węsierskiego ul. Batorego.

Liczne przybycie pożądanę, ponieważ o ważne sprawy się rozchodzą

Zarząd.

**Chojnice.** Wzywam wszystkich uczniów i uczennice Państw. Szkoły Handlowej, tak kursu dziennego jak i wieczornego, aby się dnia 6 sierpnia stawili na podwórzu gimnazjalnem o godzinie 8. rano celem wzięcia udziału w przywitaniu Pana Prezydenta Rzeczypospolitej, według wskazówek Komitetu przyjęcia.

Zbiórka dla obojczych w Chojnicach bezwzględnie przymusowa.

Dyrektor.

**Chojnice.** Nadzwyczajne Walne Zebranie Towarzystwa Powst. i Wojaków odbędzie się w piątek 1. b. m. w salce p. Żelaznego.

Na porządku dziennym powzięcie ważnych uchwał i inne ważne sprawy.

Wszystkich członków i gości zaprasza się.

„Wolność“.

**Chojnice.** Cwiczenia Ochotniczej Straży Pożarnej odbędą się w czwartek, 31 bm. o godz. 7 na miejscu zwykłym.

Komendant.

## Dział gospodarczy.

### Wstępne notowanie giełdowe w złotych i grossach.

Warszawa, 30 7. godz. 10. (A. W.)  
Dolary 5.16 za dolara. Funtki angielskie 22.00 za ft. ang. Franki francuskie 26,— za 100 fr. Franki belgijskie 23.45 za 100 fr. Franki szwajcarskie 94.80 za 100 fr. Liry włoskie 22.25 za 100 lirów. Korony czeskie 15.03 za 100 kor. Korony anstr. 7.18 za 100 koron.

Tendencja: utrzymana  
Gdańsk 30 7. godz. 10. (A. W.)  
Dolary 5.71. Gnideny gdańskie 109.90 za 100 zł.

Koniec czasu redaktorskiego

Redaktor odpowiedzialny: Leon Kum.  
Drukarnia i nakładem Drukarni Dziennika Pomorskiego w Chojnicach.

3. 0. 515/23.

## Uwierzytelniony odpis.

Skarb państwa zastąpiony przez Prokuratorję Generalną Rzeczypospolitej Polskiej Oddział w Poznaniu, powód wniósł do tut. Sądu

przeciw

b. urzędnikowi cywilnemu Maksymilianowi Kruk'owi ostatnio zamieszkałemu w Chojnicach, a obecnie nie znanego miejsca pobytu wniosek uzupełniający skargę z dnia 5. lipca 1923. Powód wnosi:

1) Pozwanego zasądzić na zapłacenie powodowi 162,08 złotych według kursu franka złotego w dniu załaty wraz z 4% odsetkami od dnia 15. września 1921 r.

2) Pozwanego zasądzić na ponoszenie kosztów sporu włącznie kosztów postępowania arestowego 3. 0. 19/22.

3) Wyrok uznać za tymczasowo wykonalny za złożeniem zabezpieczenia a to z następujących powodów: Przez D. O. K. VIII w Toruniu stwierdzonem zostało, że pozwany zatrudniony w roku 1921 w referacie Inwal. w Chojnicach popełnił nadużycie w wysokości 136,450,15 mk., która to suma z roku 1921 przeliczona na złote polskie stanowi 162,08 złotych.

Powód zapytywa niniejszem pozwanego do ustnej rozprawy przed Wydział II. Sądu Okręgowego w Chojnicach sala 55, na dzień 8 listopada 1924. o godz. 10. przed południem z wezwaniem o przybranie sobie adwokata urzędującego przy Sądach byłej dzielnicy pruskiej jako zastępcy.

Wyciąg skargi ogłasza się w celu publicznego dołączenia.

CHOJNICE, dnia 16. lipca 1924 r.

Sąd Okręgowy — Wydział II.

**Baczność!**

**Baczność!**

## Wszelkie przybory

na przyjęcia p. Prezydenta Rzeczp. Polsk.  
Obrazy, godła, wstęgi, lampjony,  
chorągiewki, girlandy i bibuły

:-: w barwach narodowych :-:  
poleca po najniższych cenach

A. Kaszubowski, księgarnia  
Gimnazjalna

Dla naszej fabryki w Starogardzie poszukujemy od zaraz

## przodownika

obeznanego dokładnie w fabrykacji papy dachowej, znanego czystą i dokładną pracą.

Zgłoszenia tylko piśmienne uprasza

Pomorskie Towarzystwo Przemysłowe  
i Handlowe z o. p.  
TCZEW, ulica Hallera 24.

Nadeszła

## sól kuchenna i bydłęca

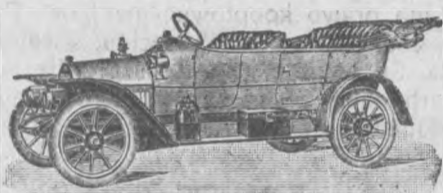
Oddaje korzystnie

K. Czarnecki, ul. Młyńska 13.

# Sól kuchenna i bydłęca

po niskich cenach dla dalejsprzedających oddaje

## MERKUR Dom wysyłkowy, Chojnice.



### Centrala Samochodów Richarda Gehrke

Telef. 108 Chojnice Telef. 108

zaofiarywa

### furmaństwo samochodowe

do jazd handlowych, służbowych  
i wycieczkowych, taksamo służy  
:-: krytym samochodem :-:

do transportu chorych

:-: po cenach przystępnych. :-:

Również poleca

benzynę, oleje, artykuły do młynów i gorzelni.

Polecam mój bogato zaopatrzony skład

### w zegarki

przedmioty złote jako i srebrne  
zegary wahadłowe stojące  
gwoździe pamiątkowe  
do sztańdarów

po przystępnych cenach.

Bruno Lougear, zegarmistrz  
Gdańska 19.

## Węgiel

la górnośl. gruby, kostka i orzech  
dostarcza w każdej ilości  
franko dom po cenach niższych

Telefon nr. 47. „Opal“ Dworcowa 44.

Tel. 273 Rólnik-Chojnice Tel. 273

poleca

## Węgiel górnośląski gruby.

Cena niżej kopalnianej.

Sprzedają za gotówkę i na kredyt.

### Rólnik-Chojnice

poleca po cenach niżej  
wszelkiej konkurencji

### Kosy Pomorskie

ręcznie kute

Kosy syst. „Garantie“  
i „Kościuszko“

Dla odsprzedających znaczny  
rabat.

Sypialnia nieomal nowa

### wielkie lustro stół do składania

i różne inne przedmioty  
są na sprzedaż  
ul. Gockowskiego 6.

Poszukuję

### posady

za książkowego  
lub pisarza

dobrem świadectwem.  
Łask zgłosz. pod off.

Nr. 5 do eksp. nin. pisma.

Poszukujemy

### rutynowanej książkovej

Oferty z odpisem świadectw  
i podaniem warunków przy  
wolnej stacji uprasza się  
skierować do firmy

Bracia Rataj

Czersk Oddział Słwice  
tel. 53 tel. 6.

Poszukuję młodszą

### dziewczynę

do dzieci.

Ul. Mickiewicza 46.

### Pokoju

meblowanego,

z dosyć wygodnym wcho-  
dem poszukuje się od 1 go

sierpnia br. Zgłoszenia przy-  
muje Ekspedycja „Dzien-  
nika Pomorskiego“.

### Przetarg publiczny!

W sobotę dnia 2. 7. 1924

o godz. 15 będą w lo-  
kalu Spółdzielni spo-  
żywców kolejarzy nad

dworcem różne rzeczy  
z zlikwidowanej Spół-  
dzielni sprzedawane jak

maszyna do wyrobów  
mięsnych (Wolf), mo-  
sięzna waga i t. d. oraz

sprzęty kuchenne.

Sprzedawcą się będzie za  
gotówkę najwięcej dającymu

Z polecenia komisji likwidacyjnej

Homa.

### Na sprzedaż

### Pies myśliwski

rasowy tresowany i

3 nowe plugi  
dwuskibowe

(Firma Fencki).

Czarnowski  
Majątność Ostrowite.

### Młodsza panienka

umiejąca pisać na maszynie  
poszukuje posady w  
biurze jakiegokolwiek  
branży. Łask. zgłoszenia pod off. 100  
do Dzien. Pom.

### Poszukuję od zaraz dziewczynę

umiejącą gotować.

Młyńska 4.

### Od 1. 8. poszukuję umeblowanego

### pokoju

w porządnym domu możli-  
wie z osobnym wejściem.

Rano i wieczór kawa  
lub też całkowite  
utrzymanie.

Zgłoszenia pod B. 116  
do ekspedycji niniejszego  
pisma.